

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

1 Quid sit eleemosyna, & quotuplex

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

At ita potest esse defra amicitia, & gratitudo ob singularia beneficia, ut vincat pietatem, quæ ærentis circumstantiis videtur indebita. Quod verò non teneatis probò, quia esto consanguineus ob mala opera in re facta aliquid de iure sibi debito amiserit, remittere illis possum, & ius illatum, & integrum, quod à natura habent, conseruare.

11. Quod si fratrem compares cum amico, & benefactore. Affirmat Lorca 2. 2. q. 26. art. 9. n. 4. ratò fore peccatum mortale amico, & benefactori postponere, iuxta illud *Proverb. 18.* Vir amabilis ad societatem magis amicus erit, quam frater. Dicendum tamen est semper esse peccatum mortale in extrema necessitate præferre amicum, & benefactorem fratri, nisi in casu superius dicto, cum frater iura fraternitatis violasset, vel amicus esset insignillimus benefactor, quia coniunctio fraternitatis est nimis stricta, quam derogari non debeat ob quæcumque signa amicitia, & benevolentia. Adde, ad exaggerandam alicuius amicitiam vtitur comparatione fraternæ dilectionis, & affirmamus illos amare, ac si fratres essent. Ergo fratres amici per se sunt necessitudo præferendi. Neque obstat locus *Proverb. 18.* tibi enim tantum significatur societate amici nos magis delectari, quam cuiuslibet consanguineis vel significat interdum amicum esse nobis fideliorum, & utiliorum fratre. Ex quo tamen non sequitur esse in necessitate præferendum.

12. Hinc inferitur, quid dicendum sit de patre, vxore, filio, & fratre comparatis cum creditore?

Respondeo hos in extrema necessitate existentes creditori esse præferendos, quia cessat obligatio soluendi debitum, cum hos habes extremè indigentes. ita Torres *disp. 82. dub. 9. ad fin.* Bonac. *disp. 3. q. 4. punct. 4. n. 3.* Lessius *l. 2. c. 16. n. 14.* Coninch. *disp. 25. dub. 9. n. 163. c. 169.* Imò si graui necessitate laborant, non videtur improbabile hos creditori simili necessitate laboranti posse præferri, quia tui necessitas grauis & excusat à restitutione debiti antea contracti, vt defendit Lessius *lib. 2. cap. 16. dub. 1. n. 20.* Ergo etiam necessitas horum, qui ita tibi coniuncti sunt, reputare enim potes propriam eorum necessitatem.

13. Tertio dubitatur comparando coniunctos in eodem ordine, quos debeas præferre, cum omnibus occurrere non possis. Communis est sententia in coniunctione naturali patrem omnibus esse præferendum, secundò matrem, tertio vxorem, quarto filios, quia illo ordine sunt tibi coniunctiores. sic Coninch. *disp. 25. de charitate, dub. 9. num. 149.* Bonacina *disp. 3. quest. 4. punct. 5. numer. 2.* Suarez *disp. 9. sect. 4. à num. 5.* Valent. 2. 2. *disp. 3. quest. 4. part. 5. post medium.* Sed aliqui Doctores hunc ordinem inuertunt. Affirmant namque matrem patri esse præferendam, tum quia magis amat filium, tum quia in eius educatione plus laborat.

Sed absolute retinenda est communis sententia; neque enim hæ rationes præponderant ei, quàm pater pro se habet, scilicet esse filij principium: ob cuius causam tenetur artius, quàm mater filio providere, & illius curam gerere: Alij affirmant vxorem parentibus esse præferendam, iuxta illud *Genes. 2.* Quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adheret vxori suæ, & Matth. 19. *Iam non sunt duo, sed vna caro.* Sed quilibet se ipsum præferre debet parenti. Ergo etiam vxorem præferre debet. Cæterum hæc non conuincunt; quia hæc solum probant quoad electionem status vxorem esse præferendam, & quoad ea, quæ ad gubernationem domus pertinent, non tamen quoad extremam necessitatem. Alij deinde præponunt filios, tum parentibus, tum vxori parentibus præponunt, quia amor filiorum est antiquior, & cura illis prouidendi artior est in patre, quam in filio respectu parentis, iuxta illud 2. ad Corinth. 12. *Nec enim debent filij parentibus thesaurizare, sed parentes filiis.* Vxori autem præponunt ob eandem rationem, & quia vxor assumitur propter filios gignendos, sic Valent. 2. 2. *disp. 3. quest. 4. punct. 5. vers. 10. decimo sequitur.* At credo parentes semper esse præferendos filiis in casu necessitatis, tum quia beneficium à patre acceptum, est omnium maximum, siquidem ex illo habes esse. Ergo sicut Deus omnibus præferendus est, quia tibi consulti esse, ita suo modo tuus pater omnibus præferri debet; tum quia occisio patris, aut illius maledictio grauius peccatum est, quàm occisio, & maledictio filij, vt constat *Exod. 12. c. Leuit. 20.* Ergo auxilium pro conseruanda illorum vita magis est debitum. Fateor tamen appetitum sepe inclinare magis ad amorem filiorum, quàm e contra: non tamen inde inferatur patrem non esse præferendum; cum charitas, & inclinatio rationalis nature ad patrem potius, quàm ad filium propendat. Neque obstat locus Pauli ad Corinth. 12. quia solum probat extra necessitatem filios, præcipue non emancipatos esse parentibus præferendos, quia filius sub cura, & prouidentia parentum existentibus tenetur pater, tum in temporalibus, tum in spiritualibus prouidere, & inuigilare pro maiore illorum profectu. Adde, neque etiam extra necessitatem in temporalibus tenetur filius, est possit prius aliis filiis prouidere, quàm parenti, quia prouidendo parenti, prouidet & sibi, cum bona parentis iure hereditatis ad ipsum deueniant, & nemo tenetur aliis cum iactura propriorum bonorum extra necessitatem occurrere. sic Coninch. *disp. 25. dub. 6. n. 146.*

De vxore non est ita certum, an debeat filiis præferri? Credo probabilius cum Suarez, Bonacina, Coninch. & aliis esse præferendam, tum quia est principium filiorum, tum quia est tibi intimo vinculo coniuncta. Neque solum propter filios assumitur, sed ad vitæ solatium. Copula autem est, quæ propter filios gignendos, vel sedandas tentationes allamenda tantum est.

14. Aduerte tamen inter hos consanguineos ita strictè iunctos, non esse mortale, assignatum ordinem inuertere; quia excessus coniunctionis non est ita grauis, & quia non est satis constans, qui excedat. sic Bonac. *disp. 3. q. 4. punct. 5. n. 2.* Suarez. *disp. 9. sect. 4. n. 8.* Secundò aduerto supradictum ordinem seruandum esse, cæteris paribus. Nam si pater sit crudelis, & mater benefica, sine dubio mater præferenda est, quia vitra vinculum coniunctionis naturalis addidit benevolentia vinculum. sic D. Thom. 2. 2. q. 26. art. 10. *Re-ginald. lib. 4. n. 311.* Bonac. *disp. 3. q. 4. punct. 5. n. 2.*

15. Quod dictum est de his consanguineis, dicendum est de reliquis, illos esse aliis præferendos, cæteris paribus, qui tibi magis coniuncti sunt; & proportione seruata, dicendum est de tibi coniunctis spirituali titulo; patrem, inquam, spiritualem præferendum esse filio spirituali, & hunc fratibus spiritualibus. sic Bonacina *supra num. 4.* At si filius spiritualis non tantum sit filius in lata significatione, qualis est tua industria ad fidem conuerfus, sed etiam stricta, videlicet quia sub tua cura est, quia illius es pastor, censo eius bonum patri spirituali præferendum esse; quia pater spiritualis non est tibi commendatus, sed potius tu ipsi subditus autem tibi omnino commendatus est. Ergo teneris subditum præferre cuiuslibet alij, qui tibi naturaliter non est coniunctus.

16. Duplex restat comparatio. Prima benefactoris cum beneficiario, qui debeat præferri?

Respondeo benefactorem ex hoc titulo semper præferri debere, quia beneficium acceptum obligat recipientem, vt gratum se benefactori ostendat. At beneficium datum non obligat ad vitam gratitudinem. Cum hoc tamen stat, beneficium sæpè ardentius diligi à benefactore, vt rectè probat D. Thomas 2. 2. q. 26. art. 11. Valent. *disp. 3. q. 4. punct. 5. in fine, vers. 10. decimo sequitur.* Suarez. *disp. 9. sect. 4. n. 9.*

Secunda comparatio est peccatoris cum iusto, fidelis cum infideli. Et respondeo cæteris paribus fidelem, & iustum peccatori, & infideli esse præferendum, sicut & magis iustum minus iusto, quia in illo genere coniunctionis artius tibi iunguntur, & videtur constare ex illo ad Galat. 6. *Dum tempus habemus operemus bonum, ad omnes, maxime ad domesticos fidei, sic ex communi sententia tradit Coninch. disp. 13. dub. 9. num. 142.* Cæterum credo te posse, (est non tenearis) peccatorem in extrema necessitate temporali laborantem præferre homini iusto: quia in peccatore est periculum æternæ condemnationis, quod non adest in iusto. Deinde quia in peccatore videtur sensum eorum corporali necessitate adesse spiritualem. sic Bonac. *disp. 3. q. 4. punct. 5. n. 3. fine.*

DISPVATIO II.

De externo effectu charitatis, qui est elemosyna.

VARIJ enumerant effectus charitatis, alij interni alij externi. Interni sunt complacentia, desiderium, gaudium, in bono Dei, & proximi, misericordia in proximum, quæ consistit in compassione alienæ miseræ: de quibus effectibus nihil speciale notandum occurrit, videatur D. Thom. 2. 2. q. 27. art. 2. c. 30. vbi eos optime explicat. filij sunt effectus externi charitatis, in quibus explicandis DD. sermonem protrudunt. Primus est generalis, qui est beneficentia, quæ, vt ait D. Thom. 2. 2. q. 31. communiter receptus, consistit in faciendo alicui bene: at quia dupliciter proximo facere bene potes, corporaliter, inquam, & spiritualiter, ideo beneficentia diuiditur in corporalem, & spiritualem. Corporalis beneficentia arrogat sibi nomen elemosynæ, spiritualis beneficentia vocatur correctio; & iuxta hanc diuisionem disputatio erit de elemosyna, sequens de correctione.

PVNCTVM I.

Quid sit elemosyna, & quotplex.

1. Expenditur definitio elemosynæ, & à qua virtute procedat.
2. Duplex est beneficentia, corporalis, & spiritualis, & vtrique explicatur.

Elemosyna est alienæ miseræ subleuatio. sic diuus Thom. 2. 2. quest. 31. art. 1. & cum eo omnes Doctores. Hæc subleuatio si procedat ex voluntate præcisè, quæ tibi aliena miseriam displicet, eamque remouere intendis, erit actus exterior virtutis moralis.

moralis charitatis, scilicet misericordiae. Si autem procedit ex voluntate placendi Deo...

Visto potio, cibo, redimo, teo, colligo, condo. Consule, castiga, dimitte, remitte, serora.

quaeque in Cathedris catholicis continentur. Corporales sunt utilitate in sumos, subleuando eorum infirmitatem opera...

Est de elemosyna praecipuum tam diuinum, quam naturale, nulli Catholico esse potest dubium. Nam ipsa ratio nobis dicitur...

PUNCTUM II.

Quando obliget praecipuum elemosynae.

- 1. Triplex est proximi necessitas, extrema, gravis, & communis, & quilibet explicatur. 2. Bona ex quibus est faciendae elemosyna, alia sunt necessaria, alia superflua, & quae haec sint. 3. Non est obligatio ex charitate inquirendi eorum proximum, sufficit si paratus sis subuenire, secus si Praelatus sis.

- 4. Obligatio ex charitate solum est, quando proximus patitur necessitatem, aliam non subleuandam. 5. In extrema necessitate ex necessariis statui, & superflua naturae teneris proximo subuenire. 6. Satis est probabile ex necessariis statui non esse obligationem subueniendi proximo extremam necessitatem patienti. 7. Non est obligatio magna diuitias pro redimenda vita particularis proximi expendere. 8. Pro salute proximi non est obligatus Medicus a longe vocare, & medicinas exquisitas asserere. 9. Condemnato in se ad mortem non teneris subuenire, tametsi facile possis. 10. Extra, extremam necessitatem aliqui negant se esse obligatum elemosynam facere. 11. Proponitur secunda sententia affirmans. 12. Tertia sententia media via procedit. 13. Sub gravi culpa obligaris proximo grauiter indigenti subuenire ex superfluis tuo statui. 14. Proponitur quedam obiectio, & fit illi satisfactio. 15. In communi necessitate pauperum aliquando obligaris elemosynam facere de superfluis. 16. Fit satis argum. num. 10. & seq. adductis. 17. Elemosyna in propellenda proximi aduersitate, & subleuanda eius necessitate sita est.

PRO huius explicatione praemitto primò triplicem esse proximi necessitatem, aliam extremam, aliam grauem, aliam communem. Extrema est, si proximus in probabili, & moraliter certo periculo vitae versetur, nisi illi succurras...

Secundò praemitto. Bona, ex quibus faciendae est elemosyna, in duplici sunt differentia, Alia sunt superflua, seu non necessaria vitae tuae, & tuorum. Alia sunt necessaria, seu non necessaria vitae tuae, & tuorum. Alia sunt superflua, seu non necessaria vitae tuae...

Tercio praemitto tibi non esse obligationem ex charitate inquirendi eorum proximum, vt subuenias, sufficit, si paratus sis subuenire, cum tibi eius necessitas moraliter constet...

DE... S... A... T... P... M...

